

Creu Roja Espanyola - Assemblea Autònoma Illes Balears

Projecte: Exposició "Salut verda, salut indígena a l'Equador"

País: Illes Balears

Subvenció: 9.118 €

Beneficiaris directes: 300 persones que han visitat l'exposició

Beneficiaris indirectes: tota la societat balear

Fa més d'una dècada que l'oficina provincial de la Creu Roja a les Illes Balears, a través del seu departament de cooperació internacional, manté projectes a l'Equador, destinats a enfortir els col·lectius més vulnerables i a millorar-ne les condicions de vida.

Aquest projecte, impulsat per la Creu Roja Espanyola - Assemblea Autònoma Illes Balears, es presenta en forma d'exposició amb l'objectiu d'augmentar la consciència ciutadana sobre la realitat dels pobles indígenes de l'Equador i sobre la importància de respectar els seus drets i el seu medi ambient com a mitjà per protegir-ne les vides i la cultura.

© Creu Roja Espanyola - Assemblea Autònoma Illes Balears

Aquest projecte de sensibilització vol transmetre la importància que té la medicina tradicional per al benestar de les poblacions indígenes de l'Equador i, al mateix temps, cridar l'atenció sobre l'enorme biodiversitat d'aquest país i que n'és de necessari preservar-la.

El concepte de salut, per a aquestes comunitats, transcendeix l'esfera individual i s'estén a tot el grup ètnic, en un complex entramat d'interrelacions amb el medi ambient. Aquesta cosmovisió indígena ha portat l'Organització Mundial de la Salut (OMS) i la Creu Roja a promoure la integració de la medicina tradicional en els sistemes oficials de salut (en combinació amb la medicina contemporània occidental), amb l'objectiu de respectar les creences i protegir la qualitat de vida d'aquestes poblacions tan vulnerables, però també per facilitar-ne l'accés als serveis de salut.

La mostra "Salut verda, salut indígena a l'Equador", exhibida al Centre de Cultura "Sa Nostra" de Palma durant els mesos d'abril i maig, es dedicà a la medicina tradicional dels pobles indígenes de l'Equador. Amb l'ajuda de panells gràfics i material d'*attrezzo*, l'exposició recreava la riquesa natural de l'Equador, país que posseeix un dels índexs de biodiversitat de la Terra més alts i que proporciona a aquestes comunitats les plantes medicinals per aprovisionar les seves farmàcies. També presentava, en format audiovisual, els testimonis de diverses dones comares que exerceixen d'autèntics agents de salut per a aquestes poblacions.

www.iosphera.com

Al voltant de l'exposició s'han realitzat diverses activitats. Amb motiu de la inauguració, la promotora de salut de la Creu Roja de l'Equador, Ana María Guacho, va reproduir un ritual ancestral que practiquen els indígenes en les seves accions curatives. També s'organitzà una taula rodona on es tractaren temes relatius a la situació dels pobles indígenes, la pobresa, el paper de la dona en aquestes comunitats i la rellevància d'un medi ambient saludable per vetllar pel benestar d'aquests pobles, especialment envers l'amenaça de l'explotació comercial dels recursos biològics i dels seus sabers per part d'empreses transnacionals. Un grup de voluntaris de la Creu Roja, formats especialment per a aquesta mostra, realitzaren visites guiades al públic interessat i a grups escolars.

Quan finalitzï el període expositiu, la mostra es podrà seguir a través de la pàgina web <www.salut-verda.org>.

Associació Candela Projectes Solidaris

Projecte: UnMóN.tv. Tallers de vídeo per a persones immigrades i població mallorquina

País: Illes Balears
Subvenció: 16.514 €
Beneficiaris directes: 225 persones

Aquest projecte de sensibilització consisteix en la realització de 3 cursos-taller de vídeo, en què persones immigrades a les Illes Balears expressen i comparteixen les seves reflexions, sobre la pròpia identitat i les dificultats a les quals s'enfronten amb la població local beneficiària dels cursos. Aquestes reflexions ajudaran a comprendre millor la nova realitat social i cultural que viuen les nostres illes i afavoriran la comunicació entre els diversos actors i el clima de convivència ciutadana.

© Associació Candela Projectes Solidaris

L'extraordinari moviment migratori que s'ha produït durant la darrera dècada a Espanya i, per tant, a les Illes Balears, requereix que s'emprenguin accions encaminades a l'assimilació de les persones immigrades i, també, a canviar la percepció negativa que la societat té sobre aquest fenomen; i més quan les dades reals demostren com han contribuït aquests nous ciutadans a la revitalització econòmica i demogràfica del nostre país.

Globalització econòmica, migració, integració, racisme, xenofòbia, violència de gènere, són alguns dels problemes que dissortadament van associats al fet de migrar. Així ho manifesten les persones que es varen inscriure als tallers de vídeo UnMóN.tv., organitzats per Candela Projectes Solidaris, una entitat que des de l'any 1999 es dedica a realitzar projectes audiovisuals de caràcter social a les Illes Balears.

En el cas d'aquest projecte, l'objectiu principal ha estat reunir les percepcions i les vivències de les persones immigrades en el seu nou entorn i, a partir de les seves experiències, donar a conèixer la diversitat cultural que hi ha a les nostres illes, mitjançant el llenguatge audiovisual i les noves tecnologies.

Al llarg de 10 mesos (setembre 2009-juliol 2010), han tengut lloc 3 cursos-taller a Son Roca, s'Arenal i Manacor, en els quals s'ha proporcionat formació audiovisual i de noves tecnologies als assistents, s'ha fomentat l'intercanvi d'experiències entre els participants (realitzadors professionals, *amateurs*, veïns i entitats públiques i privades), s'ha impulsat l'ús de les noves tecnologies com a eines de comunicació (amb la creació d'una web <<http://www.unmon.tv>> que reuneix les peces audiovisuals realitzades als tallers) i s'ha contribuït a la identificació de conflictes a les barriades on conviuen població local i immigrada, tot convidant a la participació dels diferents actors.

Els destinataris del projecte són, principalment, la població immigrada, i es distribueixen entre adolescents, adults i grups de dones. El taller que s'ha desenvolupat a la barriada de Son Roca de Palma, en col·laboració amb el projecte socioeducatiu Naüm, s'ha dirigit específicament a un grup d'adolescents de diverses nacionalitats i d'adolescents mallorquins. Les sessions teòriques s'han centrat en els aspectes tècnics relatius a l'escriptura del guió, l'ús de la càmera i el procés d'edició, de manera que

poguessin elaborar els vídeos on han plasmat les seves inquietuds i les seves vivències.

Igualment, a Manacor s'ha realitzat el taller en col·laboració amb l'Associació de Dones Immigrants de Llevant Renèixer, que reuneix dones de més de 10 països, mentre que el taller desenvolupat a s'Arenal s'ha dut a terme amb l'Associació Senegalesa Mallorquina (Asema), en el qual han participat joves senegaleses i dones senegaleses.

Cada taller ha constat de 72 hores de formació teòrica i 30 hores de rodatge, en què cada grup ha pogut materialitzar en una peça audiovisual les seves preocupacions més immediates.

S'espera que la difusió d'aquests treballs videogràfics millorarà la percepció que tenen els ciutadans de la població immigrada, a la vegada que possibilitarà que aquestes persones trobin un mitjà per expressar la seva identitat cultural. Així, s'incidirà en aspectes positius, com ara l'oportunitat de la diversitat i d'intercanvi d'experiències, però també en la denúncia dels casos de racisme, xenofòbia i discriminació de gènere que a vegades pateixen.

Veterinaris Sense Fronteres-VETERMON

Projecte: Formació i Enfortiment del Lideratge de Dones Pageses Indígenes Originàries en Seguretat i Sobirania Alimentària al Departamento de Oruro - Bartolina Sisa

País: Bolívia
Subvenció: 67.705 €
Beneficiaris directes: 150 dones líders; 3.500 dones i 1.500 homes
Beneficiaris indirectes: 5.000 persones

A Bolívia, les polítiques econòmiques neoliberals aplicades pels governants durant les darreres dècades han tingut efectes nefasts entre les capes més pobres de la societat, especialment al món rural. Les dones pageses i indígenes han estat les principals perjudicades per aquest model de lliure mercat, que ha aprofundit la bretxa que les separa de la resta de la societat i les ha mantingut en un cicle d'analfabetisme, pobresa i falta d'oportunitats.

Després de l'elecció del president d'origen aimara, Evo Morales, la influència dels pobles indígenes i de les dones en l'esfera política ha augmentat clarament. D'aquí ve la pertinència d'aquest projecte per formar dones dirigents que puguin participar eficaçment en els llocs de decisió de l'Administració pública.

Les destinatàries d'aquesta iniciativa de Veterinaris sense Fronteres són 150 dones de la Federació Departamental de Mujeres Campesinas Indígenas Originarias de Oruro - Bartolina Sisa (FDMCIOO-BS), que han rebut formació per perfilar i dur a la pràctica estratègies polítiques, sindicals, productives i ambientals.

Així, el projecte ha disposat de l'assessorament d'un equip tècnic que ha proporcionat informació i coneixements concrets a les dirigents en qüestions d'organització sindical. D'aquesta manera podran detectar les necessitats prioritàries de les afiliades, saber quins serveis ha de brindar l'Estat o els municipis en matèria d'autonomia regional, d'educació, salut, infraestructures o qüestions indígenes, i com reivindicar-los i negociar-los. També, han rebut formació sobre els problemes jurídics de les dones i quines lleis poden ser apel·lades (Llei contra la violència a la família, Llei de reconducció comunitària, etc.).

D'altra banda, s'ha prestat assessorament directe als membres del Comitè Executiu Departamental de la FDMCIOO-BS, en l'àmbit de l'agricultura ecològica i l'etnoveterinària. En aquest context, el projecte ha implantat models agrícoles, ramaders i forestals segons el mètode "pagesa a pagesa", basat en l'ús sostenible dels recursos naturals amb la finalitat de promoure la seguretat i la sobirania alimentària.

L'assistència tècnica s'ha materialitzat amb la posada en pràctica, a les parcel·les familiars, dels ensenyaments rebuts en els cursos dirigits per l'equip tècnic de la contrapart local, Fundació Renace, i Veterinaris Sense Fronteres (VSF-VETERMON).

D'aquesta manera, s'han desenvolupat tres models de finca familiar: la finca forestal, constituïda per praderies natives amb espècies forestals i cultius perennes, la finca agropecuària, que combina la ramaderia amb el cultiu de la terra, i la finca ramadera, on es recol·lecten llegendoses farratgeres.

Pel que fa a la producció ramadera d'animals majors (camèlids i bovins) i menors (ovelles, gallines, conillets d'Índies i conills), també s'han seguit criteris ecològics. A més, s'han impartit cursos de formació de teixits per elaborar productes artesanals amb llana d'oví i fibra dels camèlids, que després es comercialitzen als mercats local i nacional.

Aquest projecte, amb una durada de 12 mesos (setembre 2009-agost 2010), s'ha concebut com una "fase pilot", ampliable a un període de dos anys més.

Amb aquest projecte, 150 líders comunitàries han rebut formació per augmentar la capacitat de proposta, reivindicació, negociació i definició d'estratègies politico-sindicals, productives i ambientals de la Federació Departamental de Mujeres Campesinas Indígenas Originarias de las 16 provincias de Oruro - Bartolina Sisa (FDMCIOO-BS).

© Veterinaris Sense Fronteres

Asociación Paz con Dignidad

Projecte: Contribució a l'Enfortiment del Procés Organitzatiu Regional al Catatumbo, Norte de Santander
País: Colòmbia

Subvenció: 224.045 €
Beneficiaris directes: 724 dones i 687 homes
Beneficiaris indirectes: 9.045 persones

La regió del Catatumbo, al nord-est de Colòmbia, l'habiten prop de 200.000 persones, entre les quals hi ha comunitats indígenes del grup ètnic Bari.

El conflicte armat colombià ha resultat particularment virulent en aquesta zona. A la topografia muntanyosa i selvàtica, i a la dilatada frontera amb Veneçuela, s'afegeixen els interessos econòmics que desperten els seus recursos naturals (petroli i carbó) i els cultius il·lícits de coca. Grups insurgents guerrillers, forces armades governamentals i grups paramilitars han operat molt activament en aquest territori, la qual cosa ha produït gravíssims perjudicis a la població civil: matances, desaparicions, desplaçaments forçats, etc. Es calcula que durant els últims 10 anys, almenys 5.000 persones foren assassinades i altres 40.000 hagueren de desplaçar-se a la força.

Per a l'ONU, i altres organitzacions humanitàries que assisteixen els desplaçats colombians, fallen les polítiques governamentals encaminades al retorn de la població als seus llocs d'origen. Creuen insuficients les inversions públiques en serveis socials per a la població retornada i advoquen a favor de l'aplicació de

Aquest projecte es proposa recuperar la base productiva de la població desplaçada i restablir el cooperativisme per facilitar l'accés als productes de la cistella familiar. A més, ofereix formació en matèria de drets humans i d'enfortiment de les organitzacions comunitàries.

© Asociación Paz con Dignidad

mesures eficaces perquè aquestes persones recuperin l'autosuficiència i gaudeixin d'una protecció efectiva dels seus drets. En aquest sentit, el defensor del poble del país ha fet nombroses crides a les autoritats per tal d'assabentar-les que la regió del Catatumbo és el lloc que presenta majors dificultats per al retorn de la població desplaçada.

El projecte que l'Asociación Paz con Dignidad, en col·laboració amb el soci local, Central Cooperativa de Servicios – CENCOOSER, ha dut a terme entre els mesos de juny de 2009 i juny de 2010, s'ha dirigit a millorar les condicions socioeconòmiques de la població del Catatumbo i a enfortir-ne les organitzacions comunitàries.

En primer lloc, s'ha donat suport al desenvolupament d'un sistema de producció sostenible al sector agrícola i ramader que permeti que l'economia d'aquestes comunitats pageses torni a assentar-se. D'aquesta manera, s'ha sembrat una hectàrea de pastura per collir amb la finalitat de fer-la servir de farratge a cada finca, s'han posat en marxa tres granges experimentals amb sengles estables dotats de caps de bestiar boví i s'ha iniciat un programa d'inseminació artificial per millorar el ramat. Així mateix, s'ha instal·lat un bio-

digestor per produir adob d'alta qualitat i un molí per processar el blat de moro.

D'altra banda, per restablir el sistema cooperatiu regional i millorar la formació en economia solidària d'aquestes comunitats pageses, s'ha promogut la creació de botigues comunitàries i cooperatives, amb la reorganització de la xarxa regional d'abastament, que havia quedat destruïda per grups paramilitars. Amb aquesta finalitat, s'ha posat en funcionament una cooperativa, a la *vereda Honduras*, promoguda i administrada per un grup de dones pageses.

Així mateix, el projecte comprèn el desenvolupament de plans de formació en drets humans, en aspectes tècnics i productius, i en l'enfortiment organitzatiu de les comunitats. Per materialitzar-lo, s'han format persones joves que s'encarregaran de difondre els avanços del procés organitzatiu i de reunir les diverses experiències a través dels centres locals de formació i difusió de les *veredas Culebrietas, El Paso, La Vega de San Antonio i Honduras*. A escala regional, el centre ubicat a la *vereda Motilandia* acollirà les activitats principals de formació i servirà de nexa d'unió per a l'intercanvi de les experiències locals.